

(Kullervo 100 vuotta, 1. osa)

Oskari Jauho perusti Joutsenon Kullervon

Elokuussa 1914 syttyi ensimmäinen maailmansota, johon Venäjä liittyi mukaan. Se merkitsi Suomessa Venäjän sortotoimien jatkumista, ja esimerkiksi uusien yhdistysten perustamista rajoitettiin. Syksyllä 1914 joutsenolainen Oskari Jauho esitti kuitenkin ajatuksen uuden seuran perustamisesta.

Oli olemassa kiertotie. Urheiluseuroja oli perustettu työväenyhdistysten yhteyteen, miksei siis myös esimerkiksi vapaapalokuntien yhteyteen? Joutsenon VPK:lla ei ollut periaatteessa mitään toiminnan laajentamista vastaan. Seuran perustamiseen vaadittiin kuitenkin Viipurin läänin kuvernöörin lupa. Oskari Jauho matkusti Viipuriin, ja sai luvan.

Joutsenossa toimi vuonna 1909 perustettu urheiluseura Joutsenon Yritys, mutta se oli työväen urheiluseura, johon maaseutukyltien nuoret urheilijat eivät halunneet liittyä.

Oskari Jauho oli päättänyt seuran perustamisesta Yrityksen painiharjoituksissa Honkalahden työväentalossa. Jauho, nimismiehen kanslisti, asui kunnantuvalla. Honkalahti oli hiukan syrjässä kirkolta katsottuna. Uudelle seuralle voisi löytyä harjoitustilat Kunnantuvasta (nykyisin kotiseutumuseo). Painijoiden harjoitusmatkat lyhenisivät. Talvella voitaisiin pitää hiihtokilpailuja ja kesällä harrastaa yleisurheilua.

Uuden urheiluseuran perustava kokous pidettiin 1.11.1914. Kokouksen puheenjohtajana oli Oskari Jauho ja sihteerinä Alpo Halme.

Mikä Joutsenon seuralle nimeksi? Perustava kokous järjesti nimikilpailun, jossa jätettiin yli 100 nimiehdotusta. Voiton vei Joutsenon Kullervo. Nimeä esittänyt Mikko Juvonen sai pullakahvit.

Ensimmäiseksi puheenjohtajaksi valittiin 22-vuotias Oskari Jauho. Sihteeriksi ja rahastonhoitajaksi ryhtyi 19-vuotias kauppiaan poika Toivo Jauho. Johtokuntaan valittiin lisäksi 23-vuotias maanviljelijä Antti Laukniemi sekä kolme naista: Lempi Ruuskanen, Hulda Väänänen ja Kaarin Penttilä. Kullervo oli erinomaisen tasa-arvoinen seura 100 vuotta sitten!

Sääntöjen 1. pykälän mukaan: ”Joutsenon VPK:n Voimistelu- ja urheiluseura Kullervon tarkoituksena on kohottaa jäseniensä ruumiillista terveyttä ja kehittää Joutsenon pitäjän alueella kansassa halua terveydenhoitoon voimistelun ja urheilun avulla”.

Oskari Jauho oli Kullervon puheenjohtajana 1914–1916. Hän työskenteli kanslistina, vahtimestarina ja asioitsijana, ja kunnostautui myös taidemaalarina. Luonteeltaan hän oli boheemi taiteilija, jolla oli paljon ideoita ja luovuutta. Joutsenon maalaispitäjässä hän lienee selkeästi erottunut massasta.

Jauho oli harrastanut Yrityksen riveissä painia ja yleisurheilua. Perustettuaan Kullervon hän keskittyi yleisurheiluun, erityisesti keihäänheittoon. Hän oli Savitaipaleella vaikuttaneen maailman parhaan keihäänheittäjän Jonni Myyrän ikätoveri (s. 1892) ja kilpakaveri.

Savitaipaleen urheilukentän vihkiäiskilpailuissa kesällä 1916 Savitaipaleen Urheilijoiden puheenjohtaja Jonni Myyrä heitti keihäänsä lähes maailmanennätyslukemiin: 61,30. Kilpailussa toisena oli Suomenniemen Taiston Elis Kauria (47,45) ja kolmantena Joutsenon Kullervon puheenjohtaja Oskari Jauho (47,10).

SVUL:n Etelä-Saimaan piirin vuosikokouksessa 4.2.1917 Lappeenrannan Työväentalossa sihteerinä toimi Kullervon Oskari Jauho.

Suomi oli itsenäistynyt 6.12.1917, mutta maassa oli edelleen venäläisiä sotajoukkoja.

Yhteiskunnallinen murros johti tammikuun lopussa 1918 siihen, että työväenluokka ryhtyi Suomessa kapinaan laillista hallitusta vastaan. Alkoi sota, jota kesti toukokuun alkupuolelle asti. Vastakkain olivat punaiset ja valkoiset.

Valkoisten joukkojen runkona olivat suojeluskunnat, joita oli ryhdytty perustamaan useilla paikkakunnilla. Vastapuoli kokosi punakaarteja, joiden tavoitteena oli vallankumous. Lähes kaikki Kullervon jäsenet olivat sodassa valkoisten puolella.

Oskari Jauho liittyi talvella 1918 vallankumouksellisiin punaisten joukkoihin. Hänet vangittiin 29.4.1918 ja vietiin Lappeenrantaan. Siellä tuomari Toivo Tapanaisen johtama oikeusistuin totesi Jauhon kuuluneen sodan aikana punaisten Joutsenon esikuntaan ja olleen punaisten vakoiluosaston jäsen. Jauho tuomittiin kuolemaan ja teloitettiin Lappeenrannassa 6.5.1918.

Antti O. Arponen